

THIỆT LẬP KẾ HOẠCH TÀI SẢN THỪA KẾ (Bài Học Mở Đầu 101)

Walter Q. Impert
Attorney
(Luật Sư)
Dorsey & Whitney LLP
1420 Fifth Avenue, Suite 3400
Seattle, Washington 98101

(206) 903-2439
impert.walter@dorsey.com
www.dorsey.com

THIẾT LẬP KẾ HOẠCH TÀI SẢN THỪA KẾ (Bài Học Mở Đầu 101)

1. Các Tài Liệu Căn Bản Trong Việc Thiết Lập Kế Hoạch Tài Sản

- A. Di Chúc (Chức Thư)
- B. Giấy Ủy Quyền
- C. Thư Ủy Quyền Quyết Định về Y Tế
- D. Hợp Đồng về Tài Sản Chung do Liên Hệ Hôn Nhân.

2. Tại Sao Lại Cần Phải Có Di chúc?

Cần phải có di chúc (chức thư) để:

- Chọn lựa người giám hộ cho các con còn nhỏ;
- Phân chia tài sản theo ý mình muốn;
- Tạo một quỹ ủy thác để các con không được nhận quá nhiều tài sản khi chúng nó còn trẻ;

Và

- Chỉ định một “đại diện thể nhân” để đảm nhiệm cơ sở làm ăn và nhà cửa của bạn sau khi bạn qua đời.

3. Điều Gì Sẽ Xảy Ra Nếu Chết Đi Mà Không Để Lại Di Chúc?

Ở Tiểu Bang Washington khi một cá nhân không có di chúc thì pháp luật qui định việc phân chia tài sản. Tòa sẽ chọn đại diện thể nhân và người giám hộ cho các con, có thể là người mà bạn không muốn chọn. Có hai loại tài sản ở Tiểu Bang Washington: tài sản chung do liên hệ “hôn nhân” và tài sản riêng của “cá nhân.” Pháp luật qui định việc phân chia tài sản như sau:

Tài sản chung do liên hệ hôn nhân:

- 100% cho người phối ngẫu còn sống;
- Nếu không có người phối ngẫu còn sống thì 100% cho các con, và nếu không có con nào còn sống thì chia cho các cháu;
- Nếu không có các con hay các cháu, thì 100% tài sản sẽ trao cho cha mẹ.
- Nếu không có cha mẹ, thì 100% tài sản cho các anh chị em hoặc con cái của họ,

- Nếu không có cha mẹ, hay anh chị em, thì 100% tài sản cho các ông bà, hoặc các bác, chú, cậu, cô, dì hoặc các anh chị em họ.

Tài sản tư riêng:

- Nếu người phối ngẫu và các con còn sống, thì 50% cho người phối ngẫu và 50% cho các con.
- Nếu không có con nào còn sống, mà người phối ngẫu và cha mẹ của bạn còn sống, thì 75% tài sản cho người phối ngẫu và 25% cho cha mẹ.
- Nếu không có con, cha mẹ, chú, bác, cô, dì mà người phối ngẫu còn sống thì trọn số tài sản về người phối ngẫu..

Theo bài trình bày này thì nếu bạn là người sống chung với người khác và đã được đăng ký, bạn sẽ được coi như người phối ngẫu giống như trường hợp vợ chồng. Bài này không đề cập tới các chi tiết rõ ràng về thủ tục xin đăng ký sống chung với người khác. Nếu bạn thuộc sự liên hệ sống chung này thì nên tham khảo với luật sư về hoàn cảnh đặc biệt của bạn.

Luật pháp có điều khoản tương tự về tài sản chung đối với các cặp vợ chồng không có hôn thú, nhưng sống chung với nhau trong “sự liên hệ mật thiết có cam kết.” Tuy nhiên, nếu bạn ở trong trường hợp liên hệ này, thì bài trình bày ở đây không đề cập tới các chi tiết một cách hoàn toàn. Vậy bạn nên tham khảo với luật sư một cách rõ ràng về hoàn cảnh của mình.

4. Bản Di Chúc Được Thực Hiện Thế Nào?

- Một bản di chúc (hay chúc thư) gồm có bốn phần: (i) ghi rõ danh tính gia đình của bạn, (ii) nêu tên người giám hộ cho các con, (iii) ghi tên người đại diện thể nhân để lo đảm nhiệm cơ sở làm ăn và nhà cửa của bạn khi bạn qua đời, và (iv) phân chia gia tài theo ý định của bạn.
- Ở TB Washington tờ di chúc (chúc thư) phải được ký kết trước sự hiện diện của hai người chứng. Một người hành sử như một nhân chứng trên tờ di chúc không được nhận số tài sản hơn số được qui định bởi luật pháp. Vì thế, điều tốt nhất là nên để cho người ngoài gia đình đứng tên là nhân chứng thì hơn.

- (c) Tờ di chúc viết tay và không có nhân chứng được thiết lập ở TB Washington thì tuyệt đối không hợp lệ.
- (d) Người phối ngẫu còn sống có quyền hưởng 50% số tài sản chung do hôn nhân. Vì vậy, chúc thư của người quá cố chỉ chi phối một phần nửa trên tài sản chung, và 100% trên số tài sản tư riêng của người quá cố.
- (e) Con cái không có quyền lãnh nhận tài sản ghi trên chúc thư, trừ phi các con được nêu danh tánh trong chúc thư. Tờ di chúc (hay chúc thư) có thể được dùng để hạn chế, ngăn cấm hoặc loại bỏ phần thừa kế của một người con.

5. Bản Di Chúc Có Thể Được Sửa Đổi Như Thế Nào?

- (a) Ở TB Washington, tờ di chúc (chúc thư) có thể được bổ túc bằng một tài liệu riêng biệt về các tài sản cá nhân hữu hình (chẳng hạn như nữ trang, bàn ghế, họa phẩm, và xe hơi, nhưng không được đề cập tới các loại tài sản khác như tích sản về tài chánh hay bất động sản), nếu chúc thư có qui định điều này, và lời kê khai được ký tên bởi người thiết lập di chúc. Tài liệu riêng biệt này có thể được thay đổi bất cứ lúc nào mà không cần phải lập tờ di chúc mới, miễn là mỗi tài liệu riêng biệt được ký tên.
- (b) Trong trường hợp ly dị mỗi người phối ngẫu sẽ đương nhiên được xoá bỏ khỏi tờ di chúc của người kia.
- (c) Trong trường hợp một đứa bé mới sanh nhưng chưa được nêu danh tính trên chúc thư, thì thường là đứa bé đó có quyền được hưởng phần tài sản được ban phát theo sự qui định của luật pháp, nếu người quá cố qua đời không có chúc thư.
- (d) Bất cứ các thay đổi nào khác phải được ghi vào trong một chúc thư mới hay một khoản tu chính (gọi là Khoản Bổ Sung Chúc Thư Codicil) đúng theo các qui định của một bản di chúc được đề cập ở trên.

6. Tài Sản Chung Là Gì và Khác Biệt Với Tài Sản Riêng Tư Như Thế Nào?

- (a) Ở TB Washington (và tám tiểu bang khác có chính sách về tài sản chung do liên hệ hôn nhân) tất cả các việc tậu mãi trong cuộc sống hôn nhân và đang khi là thường trú nhân của tiểu bang được coi là tài sản chung. Tất cả các loại tài sản mua sắm trước khi bắt đầu cuộc sống hôn nhân, và tất cả các tặng dữ hay của cải thừa kế (và lợi tức phát sinh qua tài sản) là tài sản riêng tư của người phối ngẫu.
- (b) Đạo luật về “Chuẩn Tài Sản Chung” (RCW 26.16) qui định rằng khi một người phối ngẫu qua đời, thì tài sản riêng tư của người quá cố tậu mãi ở tiểu bang khác, nhưng có thể được liệt vào loại tài sản chung nếu chủ nhân của tài sản đó trong lúc sinh tiền là thường trú nhân của TB Washington, vì vậy được coi là tài sản chung do liên hệ hôn nhân, và người phối ngẫu còn sống sẽ tự động trở thành chủ nhân của 50% của phần tài sản riêng tư ấy.
- (c) Văn bản hợp đồng giữa hai người phối ngẫu liên quan tới việc phân định tài sản chung và tư riêng thường thường là hợp lệ về mặt pháp lý, nếu được ký kết và chữ ký được thi thực bởi chứng khê.

7. Có Tài Sản Nào Không Bị Chi Phối Bởi Chúc Thư của Tôi Không?

Có một số tích sản của người quá cố không bị ảnh hưởng hoặc chi phối bởi một chúc thư vào lúc qua đời. Các tài sản này được gọi là các tích sản không đăng bạ, gồm có:

- (a) Tài sản chiếm hữu chung với quyền của người còn sống (JTWROS). Nhan đề dưới dạng này là “Ông Nguyễn và Bà Nguyễn qua Danh Nghĩa Chiếm Hữu Chung với Quyền Hạn của Người Còn Sống.” Khi một người chủ qua đời thì tài sản dưới dạng JTWROS được tự động chuyển sang cho người còn sống. Đối với các chương mục ngân hàng thì chủ quyền dưới danh nghĩa “Ông Nguyễn hay Bà Nguyễn” sẽ tạo ra quyền hạn của người còn sống. Nếu chủ quyền của tài sản được ghi dưới dạng “Ông Nguyễn và Bà Nguyễn,” hoặc “Ông Nguyễn và Bà Nguyễn Người Chiếm Hữu Chung,” thì mỗi người sẽ làm chủ 50%, và 50% tài sản

trong chúc thư hoặc di sản để lại không có chúc thư.

- (b) Chương mục danh cho “Thanh Toán Nợ Nần Khi Qua Đời.”
- (c) Tài sản giữ trong sở hữu tín thác được chi phối bởi một văn kiện uỷ thác, không phải chúc thư. Loại tài sản này bao gồm các tích sản được ghi lại trên văn kiện “sở hữu tín thác” (có hiệu lực khi người thiết lập còn sống). Đây là loại tín thác có thể được thu hồi (hủy ngang) và được xử dụng như một tài liệu thay thế cho chúc thư nhằm tránh thủ tục pháp lý về chứng thực di sản.
- (d) Bảo hiểm nhân thọ, quỹ hưu bổng, các chương trình tiết kiệm 401(k), tiền hưu trí, các chương mục hưu trí IRAs và niên kim được chi phối bởi việc chỉ định người thừa kế.
- (e) Một bản hợp đồng về tài sản chung do liên hệ hôn nhân với điều khoản chuyển nhượng tài sản chung cho người phối ngẫu còn sống.

8. Trình Tự Tổ Tụng về Di Sản và Chúc Thư Là Gì (Và Làm Sao Tránh khỏi Thủ Tục Pháp Lý Này)?

Trình tự tổ tụng về Di Sản và Chúc Thư là một thủ tục tổ tụng nhằm hoàn tất các vấn đề về cơ sở doanh nghiệp và nhà cửa của người quá cố để lại. Thủ tục này liên quan tới việc chỉ định một đại diện thể nhân (cũng gọi là người thi hành di chúc (chúc thư), để:

- (a) Xác định đúng vị trí và nắm quyền kiểm soát các tích sản của người quá cố.
- (b) Thiết lập bản liệt kê các tích sản và đệ trình lên toà.
- (c) Thanh toán tiền nợ và tiền thuế của người quá cố. Thuế thừa kế phải khai báo chín tháng sau khi qua đời.
- (d) Thanh toán các tích sản còn lại như đã được qui định trong chúc thư, hoặc việc thừa kế trong trường hợp không có chúc thư.

Động sản ngoài tiểu bang hoặc ở nước ngoài thường phải làm thêm thủ tục tố tụng ở tiểu bang ấy hoặc ở nước ngoài để thay đổi chủ quyền. Xin đề nghị rằng động sản ngoài tiểu bang hoặc ở nước ngoài nên cần ghi trong văn kiện tín thác có thể thu hồi (huỷ ngang) để tránh khỏi thủ tục pháp lý về việc chứng thực di sản.

9. Sở Hữu Tín Thác Là Gì và Tác Dụng Của Nó?

- (a) Có hai loại sở hữu tín thác căn bản, tín thác có thể thu hồi (huỷ ngang) được dùng trong lúc sinh tiền để tránh thủ tục tố tụng, và tín thác không thể huỷ ngang được dùng để bảo quản tài sản vì lợi ích cho đứa trẻ cho tới khi người con đó có đủ trách nhiệm để sở hữu tài sản.
- (b) Để thiết lập một sở hữu tín thác người ta cần làm hai việc sau đây:
 - (i) Thiết lập và ký kết vào văn kiện tín thác; và
 - (ii) chuyển giao tích sản cho người giám hộ sở hữu tín thác.
- (c) Bất cứ cá nhân nào và hầu hết các loại ngân hàng có thể được tuyển chọn làm giám hộ sở hữu tín thác. Tiêu chuẩn thiết yếu trong việc chọn lựa người này sự đáng tin cậy và có sự khôn ngoan trong việc phán đoán.

10. Việc Có Giấy Ủy Quyền Có Lợi Ích Gì?

Giấy uỷ quyền rộng rãi là một văn bản có thị thực nhằm ban cho một cá nhân khác thẩm quyền về pháp lý để hành sử thay cho bạn trong các vấn đề về tài chánh, và giấy uỷ quyền quyết định thay cho bạn về việc chăm sóc sức khoẻ (y tế). Các văn kiện này quan trọng trong trường hợp bạn trở nên không đủ năng lực hoặc bất lực.

Giấy uỷ quyền có thể tránh được các thủ tục giám hộ vừa tốn kém vừa phức tạp, bởi vì bạn, thay vì toà án, sẽ quyết định ai sẽ giúp quyết định các vấn đề về tài chánh hoặc chăm lo sức khoẻ (y tế) thay cho bạn. Ngoài ra, giấy uỷ quyền có thể xử dụng ngay, trong khi thủ tục giám hộ có

thể kéo dài nhiều tuần lễ hoặc nhiều tháng, điều này có nghĩa rằng đã để mất đi thời giờ quý báu khi các quyết định quan trọng bị đình trệ.

11. Diễn Tiến Trong Việc Thiết Lập Quyền Giám Hộ Ra Sao?

Tòa án có nhiều tự do trong việc chọn lựa người giám hộ thích hợp, với sự quan tâm đặc biệt tới những thành viên trong gia đình và những ước nguyện của người bất lực.

Việc lựa chọn người giám hộ không phải là nhanh chóng bởi vì tòa phải quyết định đối với một cá nhân bất lực, dựa trên các tiêu chuẩn sau đây:

- (a) Liệu xem có sự nguy hiểm đáng kể nào về sự tổn hại cá nhân vì sự bất lực, khi phải cung ứng về dinh dưỡng, chỗ ở và sự an toàn thể xác.
- (b) Liệu xem có sự nguy hiểm đáng kể nào về sự thiệt hại tài chánh vì sự bất lực trong việc bảo quản tài sản hoặc về doanh nghiệp và nhà cửa.

12. Mục Đích của Văn Bản Ủy Quyền Quyết Định về việc Chăm Lo Sức Khỏe Là Gì?

Văn bản ủy quyền quyết định về việc chăm lo sức khỏe (còn được gọi là chúc thư sống – xin đừng lầm lẫn với “văn bản tín thác sống”) là một lời tuyên bố có nhân chứng, phản ánh lời yêu cầu chăm sóc về y tế trong các trường hợp tai biến thảm họa. Xin trân trọng đề nghị rằng mỗi thành viên người lớn trong gia đình nên có văn bản này. Điều quan trọng nhất là, văn bản Ủy Quyền Quyết Định về Việc Chăm Lo Sức Khỏe thông tin với bác sĩ của bạn, hoặc cơ quan y tế biết rằng bạn có muốn được chăm sóc về y tế hay không, trong trường hợp bạn không thể tự mình quyết định việc chăm sóc sức khỏe cho mình.

13. Các Sai Lầm Trong Việc Thiết Lập Kế Hoạch Tài Sản

- (a) Không có Kế Hoạch Tài Sản,
 - (i) Nếu bạn có con nhỏ cần có người giám hộ khi bạn qua đời, và bạn muốn chia gia tài một cách khác thường, thì bạn cần phải thiết lập một chúc thư. Cho dù bạn không cần một chúc thư, các tài liệu khác về kế hoạch tài sản, chẳng hạn như

giấy ủy quyền và giấy ủy quyền quyết định về y tế thì rất cần thiết, nếu bạn trở nên bất lực.

- (ii) Chúc thư và văn bản ủy quyền có tính cách quan trọng đặc biệt, nếu bạn sống trong một liên hệ không có hôn thú, bởi vì theo luật pháp thì người còn sống sẽ không được thừa hưởng gia tài của bạn để lại. Người còn sống này có thể phải ra toà để khẳng định quyền hạn của ông ta đối với tài sản của bạn.
 - (iii) Văn bản di chúc (chức thư) thì quan trọng nếu người phối ngẫu có con riêng qua liên hệ hôn phối trước đây, để đảm bảo rằng đứa bé này được đối xử một cách công bằng.
- (b) Tin tưởng rằng thủ tục pháp lý về việc chứng thực di sản có thể tránh được, bởi vì tất cả các tài sản đã được ghi tên chung chồng và vợ, với điều khoản về quyền hạn của người còn sống.
- (i) Đây là một sai lầm bởi vì thủ tục pháp lý chỉ có thể tránh được khi người phối ngẫu đầu tiên qua đời, chứ không phải khi người phối ngẫu thứ hai qua đời, cũng không phải trong trường hợp cả hai người phối ngẫu cùng qua đời một lượt. Chúc thư vẫn cần thiết để phân chia gia tài khi người phối ngẫu thứ hai qua đời.
 - (ii) Sở hữu tài sản dưới quyền hạn của người còn sống sẽ không giải quyết các vấn đề quan trọng như việc giám hộ con nhỏ hoặc quỹ tín thác cho các con nhỏ.
- (c) Sau khi người phối ngẫu thứ nhất qua đời, để tất cả tài sản trong chương mục quyền của người còn sống cho người con có trách nhiệm, và người con đó sẽ phân chia gia tài một cách công bằng cho tất cả các anh chị em. Ngay cả người con có trách nhiệm nhất cũng có thể bị cám dỗ tự chia cho mình phần lớn hơn của gia tài để lại.
- (d) Dùng chúc thư chuyển nhượng nhằm đặt chủ quyền bất động sản dưới tên của người bà con tín cẩn nhất, để tránh thủ tục tố tụng về di sản khi người chủ qua đời.

- (i) Người bà con tín cẩn đó có thể chết trước bạn.
- (ii) Người bà con tín cẩn đó có thẩm quyền về pháp lý để bán bất động sản mà không cần sự đồng ý của bạn.